

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2011

ΒΙΒΛΙΑ**ΡΟΜΠΕΡΤ ΚΙΛΙ
Η ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ
ΠΡΕΣΒΕΙΑ
ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ,
1966-1969****Η μαρτυρία ενός διπλωμάτη**
Εκδόσεις Πατάκη, Οκτώβριος 2010**Προσπάθεια αυτοδικαίωσης
και θεωρίες «καλών»
επεμβάσεων**

Ο αμερικανός διπλωμάτης Ρόμπερτ Κίλι, που υπηρέτησε ως πρεσβευτής στην Αθήνα από το 1985 ως το 1989, έχει μείνει γνωστός στην ελληνική πρωτεύουσα για την ευγένειά του και για τη χρονική σύμπτωση της θητείας του με τη «βήμα προς βήμα» εξομάλυνση των διμερών σχέσεων εκείνη την περίοδο.

Ωστόσο, η καλή δημόσια εικόνα ενός διπλωμάτη δεν ισοδυναμεί αυτόματα και με την απονομή του τίτλου του επιτυχημένου διπλωμάτη. Ο κ. Κίλι δεν είχε ουσιαστική ανάμιξη ούτε στην αποτροπή της ελληνοτουρκικής κρίσης του Μαρτίου του 1987 (η όποια θετική παρέμβαση έγινε από τον γγ του ΝΑΤΟ Λόρδο Κάρινγκτον), ούτε στην υποβοήθηση της διαδικασίας του Νταβός των Ανδρέα Παπανδρέου και Τουρκκούτ Οζάλ (μεγαλύτερο ρόλο έπαιξαν κάποιοι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις). Πολύ περισσότερο, δεν έπραξε τίποτα ούτε για τη βελτίωση των, τότε κάκιστων, σχέσεων της αμερικανικής πρεσβείας της Αθήνας με την αξιωματική αντιπολίτευση υπό την ηγεσία του Κων. Μητσοτάκη, ούτε για τη διευκόλυνση μιας πραγματικής έρευνας της οικονομικής πτυχής του σκανδάλου Κοσκωτά και των διασυνδέσεών του με αμερικανικές χρηματιστηριακές εταιρείες.

Το βιβλίο του κ. Κίλι δεν καλύπτει τα χρόνια της ηγεσίας του στο κτήριο της

Λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας τη δεκαετία του 1980, αλλά την πρώτη θητεία του, ως στελέχους του πολιτικού τμήματος της πρεσβείας από το 1966 μέχρι το 1969. Ο συγγραφέας έχει την ειλικρίνεια να παραδεχτεί στον αναγνώστη ότι είχε αρμοδιότητα μόνον για το Κυπριακό και όχι για τις εσωτερικές πολιτικές υποθέσεις. Δεν διέθετε κάποια αξιόπιστη πηγή πληροφόρησης ούτε στα πανίσχυρα Ανάκτορα, ούτε στην πλειοψηφία της Ένωσης Κέντρου, ούτε στη συμπαγή ομάδα της ΕΡΕ, ούτε στο θολό στρατόπεδο των λεγόμενων αποστατών, ούτε και στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις. Ίσως, βέβαια, αυτή η απόσταση να του πρόσφερε το πλεονέκτημα της ψύχραιμης κρίσης και μιας αντικειμενικής προσέγγισης των καταγιστικών πολιτικών εξελίξεων εκείνης της περιόδου. Πραγματικά, η ψύχραιμη και αντικειμενική προσέγγιση αποτυπώνεται στα υπηρεσιακά σημειώματα που είχε συντάξει ο κ. Κίλι, αλλά το πρόβλημα είναι ότι άλλα από αυτά έμειναν κλειδωμένα στο γραφείο του (και κοινοποιήθηκαν μόνο προς ενημέρωση αργότερα) κι άλλα απερρίφθησαν από τους προϊστάμενους του. Επομένως, ο συγγραφέας δεν μας εισάγει στα ενδότερα των συσκέψεων και αποφάσεων της πρεσβείας στα ταραγμένα χρόνια της αποστασίας και στα πρώτα χρόνια της δικτατορίας.

Στο ίδιο πνεύμα, των μη αποκαλύψεων, ο κ. Κίλι επικρίνει τον πρεσβευτή Τάλμποτ, τον Νο. 2 της πρεσβείας Άν-

Ο Ρόμπερτ Κίλι σε φωτογραφία της δεκαετίας του 1980, όταν υπηρετούσε για δεύτερη φορά στην Αθήνα.

Οι Κων. Μητσotάκης και Αν. Παπανδρέου, αμφότεροι υπουργοί των κυβερνήσεων Γεωργίου Παπανδρέου από το Νοέμβριο 1963 μέχρι τον Ιούλιο 1965. Πίσω, στο κέντρο, ο Νο.2 της αμερικανικής πρεσβείας Ρ. Άνσουτζ και, αριστερά, η κ. Μ. Μητσotάκη.

Ο Πρωθυπουργός Γεώργιος Παπανδρέου, συνομιλώντας με πολιτικούς συντάκτες στα τότε «Ανάκτορα Αθηνών», το σημερινό Προεδρικό Μέγαρο.

Η οικογένεια του Ανδρέα Παπανδρέου, λίγες ημέρες μετά την αποφυλάκισή του, τις παραμονές Χριστουγέννων του 1967.

Η τρίτη -και μακροβιότερη- «κυβέρνηση των αποστατών» υπό τον Στ. Στεφανόπουλο που παρέμεινε στην εξουσία από το Σεπτέμβριο του 1965 μέχρι το Δεκέμβριο του 1966.

σουτζ, την πολιτική σύμβουλο Μπράκεν κι άλλους συναδέλφους του, αλλά δεν προσφέρει κανένα στοιχείο χρήσιμο για τον ιστορικό. Υποστηρίζει ότι οι προαναφερθέντες, όπως και τα τελέχη του πολυπληθούς κλιμακίου της CIA και του ακόμα πολυπληθέστερου της JUSMAGC συναλλάσσονταν με το καθεστώς των Συνταγματαρχών, ενώ ο ίδιος προειδοποιούσε πως με μια τέτοια πολιτική οι ΗΠΑ θα βρίσκονταν εκτός επιρροής στην Ελλάδα και ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου θα έφτανε στην κορυφή. Ασφαλώς και ήταν σωστή η πρόβλεψή του, αλλά αυτό ήταν το δίλημμα του Στέητ Ντιπάρτμεντ καθόλη τη διάρκεια του Ψυ-

χρού Πολέμου. Έπρεπε η Ουάσιγκτον, που βρισκόταν στην ηγεσία του ελεύθερου κόσμου, να αναγνωρίζει απολυταρχικά καθεστώτα μόνο και μόνο επειδή ήταν αντικομμουνιστικά και εξυπηρετούσαν τα συμφέροντά της ή όχι;

Η Ιστορία έχει καταγράψει το αίμα των αντιφρονούντων προς τις «δυτικό-στροφες» δικτατορίες ανά τον κόσμο από το 1950 ως το 1990, όπως έχει καταγράψει και την τροφοδότηση του αντι-αμερικανισμού εξαιτίας της απόφασης στήριξης της Ουάσιγκτον προς τους δικτάτορες. Δεν έχει καταγράψει όμως η Ιστορία τι θα συνέβαινε στην υποθετική περίπτωση που οι Ηνωμένες Πολιτείες

θα επενέβαιναν δυναμικά για την ανατροπή των απολυταρχικών καθεστώτων. Μια πολιτική επεμβάσεων θα δικαίωνε τα φιλελεύθερα ιδανικά των ΗΠΑ, θα χάριζε δόξα στους Προέδρους, στους διπλωμάτες και στις ένοπλες δυνάμεις τους, αλλά θα οδηγούσε και σε ανεξέλεγκτη αιματοχυσία!

Ο Ρόμπερτ Κίλι γράφει ότι ακούσε οι ΗΠΑ «να κουνήσουν το δαχτυλάκι τους», ειδικά κατά τους πρώτους μήνες μετά την 21η Απριλίου 1967, ώστε να καταρρεύσει η Χούντα. Ωστόσο είναι γνωστό και ότι από τη δική του πλευρά ο τότε βασιλιάς Κωνσταντίνος βολιδοσκοπούσε την ανάμιξη του του Στόλου. ▶

**ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
2011****ΒΙΒΛΙΑ**

Ο συγγραφέας δεν έχει σκεφτεί καν ή υποβαθμίζει τη βαρύτητα του τρόπου αντίδρασης του καθεστώτος της 21ης Απριλίου. Όντως «έτρεμαν» οι Γ. Παπαδόπουλος και Δ. Ιωαννίδης (αντίστοιχα στο κέντρο και δεξιά στη φωτογραφία) ή θα απαντούσαν με βία, μην έχοντας πλέον να χάσουν κάτι, κατεβάζοντας τα τανκς στο Φάληρο;

Ο τότε βασιλιάς Κωνσταντίνος, ο οποίος είχε δηλώσει το 2002 ότι «ήθελε να δώσει μήνυμα εμφανιζόμενος σκυθρωπός κατά την ορκωμοσία του απογεύματος της 21ης Απριλίου 1967» (φωτογραφία), έβλεπε θετικά μια ενδεχόμενη συνδρομή από τον 6ο Στόλο των ΗΠΑ.

Επομένως τι θα συνέβαινε (πάντα υποθετικά); Αρκούσε μια δήλωση του Δευκού Οίκου ή θα ήταν απαραίτητη μια στρατιωτική επέμβαση; Μάλλον το δεύτερο. Και πάλι υποθετικά, πώς θα γινόταν μια τέτοια επέμβαση; Μήπως με βομβαρδισμό από τα πλοία ή τα αεροπλάνα του 6ου Στόλου, μήπως με απόβαση πεζοναυτών, μήπως με επιχειρή-

σεις κομάντος; Και πώς θα αντιδρούσε το καθεστώς της 21ης Απριλίου; Όντως «έτρεμαν» ο Γ. Παπαδόπουλος και ο Στ. Πατακός ή θα απαντούσαν με βία, μη έχοντας πλέον να χάσουν κάτι, και θα κατέβαζαν τα τανκς στο Φάληρο; Τι θα έκαναν τα πιο σκληρά στελέχη του καθεστώτος όπως ο Δ. Ιωαννίδης; Και τι θα έκανε ακόμα και το παράνομο ΚΚΕ,

με τα χιλιάδες στελέχη εντός και εκτός φυλακών, όταν θα έβλεπε μια χώρα υπό αμερικανική κατοχή; Και τι θα έπραττε η ΕΣΣΔ του Μπρέζνιεφ;

Ενδιαφέρουσα λοιπόν η θεωρία Κίλι περί «καλών» επεμβάσεων, αλλά καμιά απάντηση για τα πρακτικά αποτελέσματά της. ■